

23-may
2024-yil 21 (1071)

XXI ASR

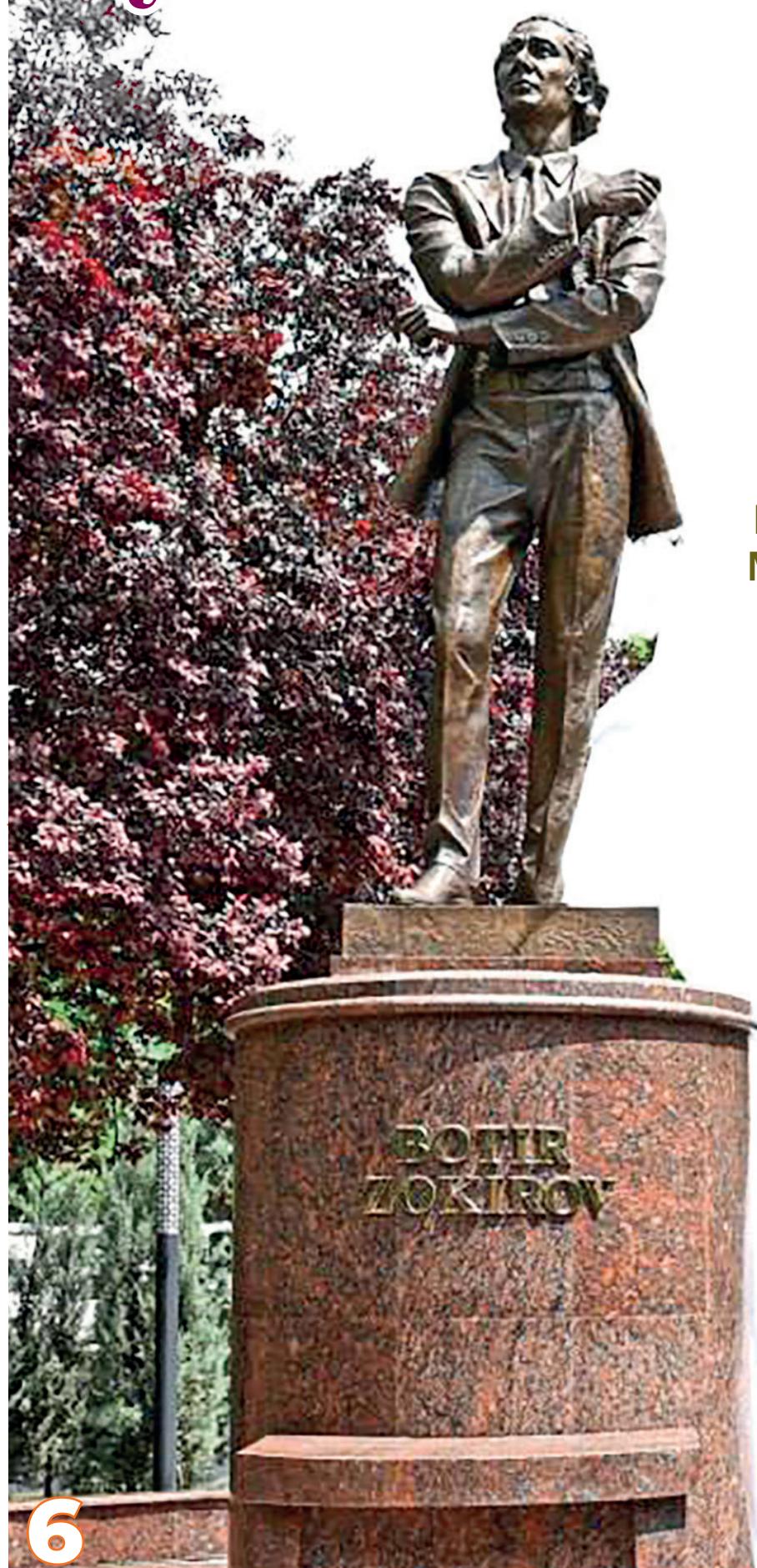

IJTIMOIY-
SIYOSIY
GAZETASI

GAZETA 2004-YIL 1-YANVARDAN CHOP ETILA BOSHLAGAN © 21asr.uz © XXI_asr@mail.ru © @XXIasr_yangiliklari © XXIasrgazetasi © asr_xabarlarlari_news

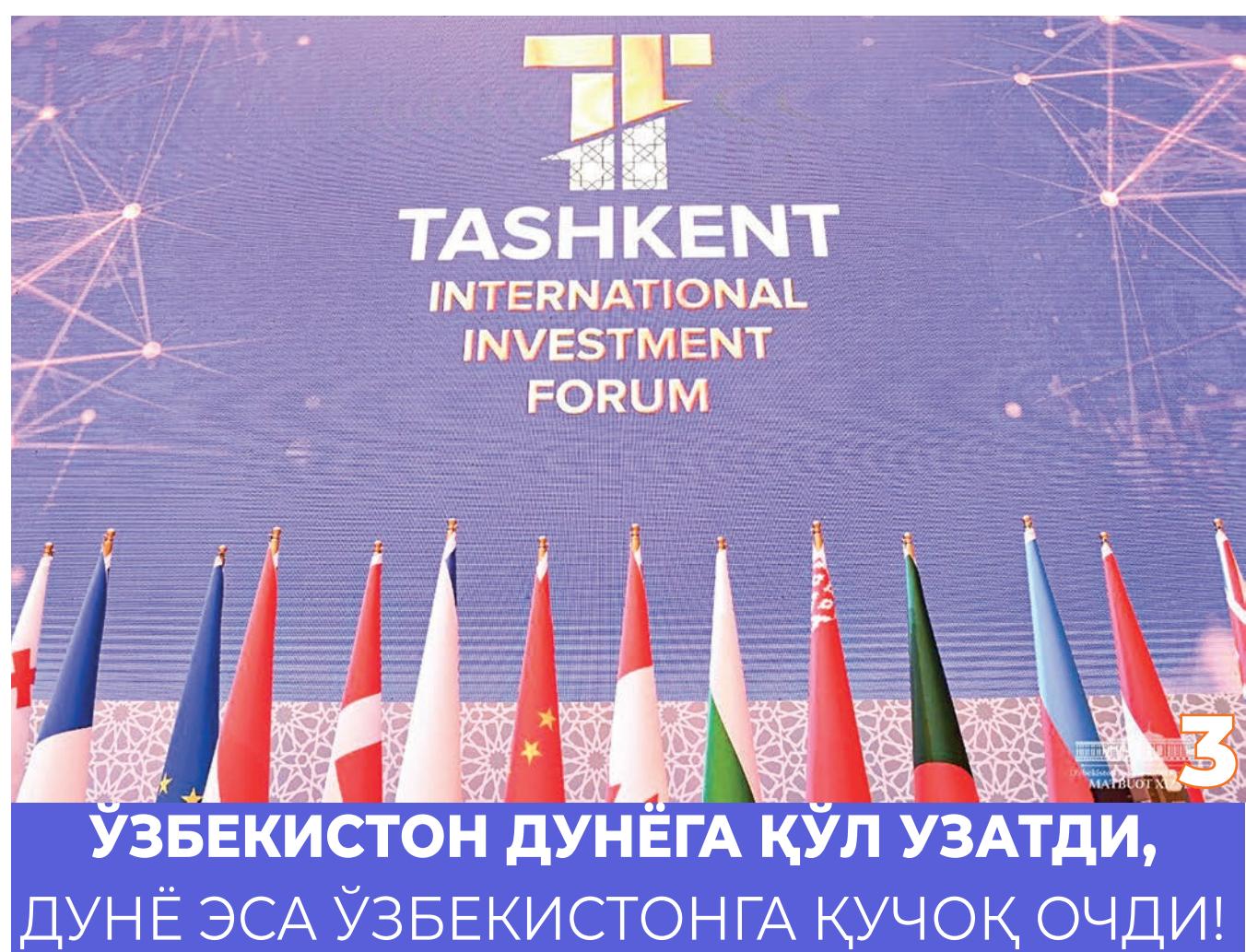
// ХОТИРА - АБАДИЙ, ҚАДР - МУҚАДДАС

Улуг ижодкорга муносиб ёдгорлик

6

Тошкент шаҳрида
миллий эстрада
санъати асосчиси,
Ўзбекистон
халқ артисти
Ботир Зокиров
хайкали очилди.
Шу муносабат
билин ўтказилган
тадбирда
Президент Шавкат
Мирзиёев иштирок
этиб, санъат
мухлисларини
қизғин
табриклиди.
– Бугун ўзига
хос санъат
ва маданият
байрами. Ушбу
қувончли
воқеа билан
сиз азизларни,
раҳматли Ботир
Зокировнинг
яқинлари ва
мухлисларини,
бутун халқимизни
самимий
муборакбод
этаман, – деди
Президент.

**ЎЗБЕКИСТОН ДУНЁГА ҚҰЛ УЗАТДИ,
ДУНЁ ЭСА ЎЗБЕКИСТОНГА ҚУЧОҚ ОЧДИ!**

Олий Мажлис
Қонунчиллик
палатасидаги
Тадбиркорлар ва
ишбилармоналар
ҳаракати –
Ўзбекистон Либерал-
демократик партияси
фракциясининг
наебатдаги ишгилши
бўлиб ўтди.

2

КАМОЛИДДИН ФЕРМЕР ҚАЛОВИНИ ТОПДИ!

Деҳқонча ҳисоб-китоб қилсақ,
фермернинг қуёш панеллари учун
кетган пули кўпі билан икки
йилда ўзини қоплаши мумкин.
Бу қолган йигирма уч йилда
фермер учун электр энергияси
текин бўлади дегани эмасми?

2

4

БИЗГА ШУНДАЙ МОТИВАТОРЛАР КЕРАК!

...Пойтахтимизнинг Учтепа
туманида Жафар Исманов деган
бир оддий депутат бор. Унинг ўзи
сайланган худудда олиб бораётган
хайрли ишларини санаб берсак,
ишонгиси келмайди одамнинг.

5

ҲАЁТ ЧИРОҚЛАРИ

Юонон донишманди Диоген кундуз куни
чироқ кўтариб юрган, ундан: “Нима
излаб юрибсиз?” деб сўрашганида, “Одам
изляяпман”, деган экан. Таниқли адаб,
публицист Абдурасул Жумақулнинг
“Кундузги чироқ” китобида яхши
одамлар, самимий, содда, виждони,
имони бутун одамлар “ҳаёт чироқлари”
деб таърифланади.

// O'zLiDeP ФРАКЦИЯСИДА

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ЖАРАЁНЛАРИ:

ОЧИҚЛИК ВА ОШКОРАЛИК ТАЪМИЛНИШИ ЛОЗИМ

Олий Мажлис
Қонунчиллик палатасидаги
Тадбиркорлар ва
ишбильармонлар
ҳаракати — Ўзбекистон
Либерал-демократия
партияси фракциясининг
навбатдаги йигилиши
бўлиб ўтди.

Депутатлар дастлаб Малайзия
Бош вазири Анвар Иброхимнинг
мамлакатимизга расмий ташрифи
нинг аҳамиятини атрофлича муҳо-
кама қўйдилар.

Таъкидланганидек, сўнгги йил-
ларда иккى мамлакат ўртасидаги
алоқалар сезиларида дараҳада мустаҳкаманди. Томонлар халқаро
ташилотлар доирасидан бир-би-
рини фаол кўллаш-куватламоқда.
Ўзаро манфаатли савдо-иктисодий
ва маданий-гуманитар алоқалар та-
раққий этти.

Малайзия Ўзбекистоннинг
АСЕАН давлатлари орасида муҳим
савдо шериги бўлиб, биргина 2023
йилда иккى давлат ўртасидаги ўза-
ров таърибошаш ҳажми 2017
йилга нисбатан 3 баробар ошиб,
190 миллион АҚШ долларини
ташиклини қўйди. Мамлакатларимиз
ўртасидаги савдо ва сармоявий
алоқалар ҳам изчил ривожлан-
моқда.

Хусусан, малайзиялик инвес-
торларнинг нисбатан Ўзбекистон-
га қизиқири ортиб бормоқда. Буни
киме, тўқумачилик, мебелсозлик,
электротехника, молия ва туризм
соҳаларида яқин ҳамкорлик йўл-

га кўйилган мисолида ҳам кўриш
мумкин.

Мунозаралар давомида депу-
татлар Малайзия Бош вазири Анвар
Иброхимнинг юртимиға ташрифи-
нинг аҳамиятига тўхтаплар экан, сўнг-
ги 16 йилда иккى бор тўқазилаётган икки
томоннама муносабатлар тархида
янги давр очишини қайд этдилар.

—Ўзбекистон — Малайзия
ҳамкорлиги кўп асрлик дўстлик ва
ўзаро ишончга асосланади, — деде
Олий Мажлис Қонунчиллик палатаси Спикери ўринбосари,
O'zLiDeP фракцияси раҳбари Акмат Ҳайтов. — Айни вақтда юр-
тимиғда Малайзия капиталини ишти-
роқидаги 33 та корхона фаолият
курсласиган.

Шунингдек, давлат иштироқидаги
корхоналарнинг ҳомийлик-
сафланадиган жаҳонгарлигини, қимматли
қофозлар бозорини тартиба
солиш билан боғлиқ нормалар
бўйича эса товар айрибошлаш ҳаж-
ми иккى барабардан зиёдга ўсди.

Мунозаралар давомида фракция
аъзолари мазкур қонун лойи-
хасининг аҳамиятига тўхталиб, унда
назарда тутилаётган айrim нормалар
бўйича партияниң мақсад ва
вазифаларидан келиб чиқиб,
ўз тақлиф ва тавсияларини билди-
риши. Лойиҳа юзасидан ўргата
ташланган саволларга қонун ташаб-
бускорлари томонидан батасиғи
жавоблар олинди.

Мунозаралар давомида фракция
аъзолари мазкур қонун лойи-
хасининг аҳамиятига тўхталиб, унда
назарда тутилаётган айrim нормалар
бўйича партияниң мақсад ва
вазифаларидан келиб чиқиб,
ўз тақлиф ва тавсияларини билди-
риши. Лойиҳа юзасидан ўргата
ташланган саволларга қонун ташаб-
бускорлари томонидан батасиғи
жавоблар олинди.

Депутатлар ушбу қонун лойи-
хасининг қабул қилинishi хусусий-
лаштириш жаҳонгарлигини очиқ ва
ошкоралигини таъминлашга хизмат
қилиниши инобатга олиб, уни маъ-
кулладилар.

Йигилишида фракция ваколата-
тига кирувни бошқа масалалар ҳам
қўриб чиқиди.

Кайд этилганидек, мамлакати-
мизда давлат мулкини бошқариш
соҳасидаги муносабатларни тар-

Мухбиримиз

// ДЕПУТАТНИНГ БИР КУНИ

Олий Мажлис
Қонунчиллик палатаси
депутати, O'zLiDeP
фракцияси аъзоси
Виктор Николаевич
Пак саховатпешалик
бобида кўпчилик
депутатларга ибрат
десак муболага
бўлмайди.

Саховат тадбiri

У ҳар йили бирор байрам-
ҳайятлардами ё касбий маросим-
лардами, кулас, элнинг кувончили-
кунлариди ўзининг таниш-қадрон
сайловчилари яшатётган ўрта Чир-
чик туманига шошилди. Табиийки,
ўзлари ишоншиб овс берган, ким-
сан, парламент қўйи палатаси де-
путати билан юзма-юз мулокотга
ёшу қарип тақлиф этилади ва са-
миий дил сўзлари янграйди. Қола-
верса, Виктор Пак деярли ҳар ойда
ҳам анъанавий учрашувларни канда
қилмайди.

Бу галги дийдорлашув ўрта
Чирчик туманинг фракциялар
залида бўлиб ўтди. Яна денг, айни
“Халқаро оила куни” муносабати
билан ташкил этилган хайрия тад-

бири, кам таъминланган оиласларга
далда бўлиш учун мақсадли ижти-
мий дастурларни амалга ошириш
бўйича кенг кўлламиш чораларни
кўллаб-куватлашини билдириди.

Байрамона ўтган хайрия тад-
бири дойирасида O'zLiDeP фракция-
си аъзоси Виктор Пак имконияти
чекланган фуқароларга ногиронли-
аравачалари, кўлтиқтаётлар, хасса-
лар, юриши мосламалари, кам таъ-
минланган ва эҳтижамдан оиласлар
вакилларида етакчи сиёсий куч са-
налган O'zLiDeP ҳам “Агар оила
соглилаб ва бахти бўлса, бутун жа-
мият барқарор ва фаровон бўла-
ди” таъмийини амалга ошириш
бўйича килингайтан ишларга ҳами-
ша хайриҳох бўлаётганига урғу бе-

риб, кам таъминланган оиласларга
далда бўлиш учун мақсадли ижти-
мий дастурларни амалга ошириш
бўйича кенг кўлламиш чораларни
кўллаб-куватлашини билдириди.

Байрамона ўтган хайрия тад-
бири дойирасида O'zLiDeP фракция-
си аъзоси Виктор Пак имконияти
чекланган фуқароларга ногиронли-
аравачалари, кўлтиқтаётлар, хасса-
лар, юриши мосламалари, кам таъ-
минланган ва эҳтижамдан оиласлар
вакилларида етакчи сиёсий куч са-
налган O'zLiDeP ҳам “Агар оила
соглилаб ва бахти бўлса, бутун жа-
мият барқарор ва фаровон бўла-
ди” таъмийини амалга ошириш
бўйича килингайтан ишларга ҳами-
ша хайриҳох бўлаётганига урғу бе-

// XXI ASR ТАЖРИБАСИ

КАМОЛИДДИН ФЕРМЕР ҚАЛОВИНИ ТОПДИ

ЭНДИ ЭЛЕКТР ТАЪМИНОТИДА УМУМАН УЗИЛИШ БЎЛМАЙДИ

...Боқимандаликми ё ношукрлик деймизми, ҳеч шундай бедаво хасталиклардан
кутупломаймиз. Яшириб нима қылдик: мавжуд муаммоларга оқилона ечим топиш ёки шу йўлда
саъй-ҳаракат қилаётган инсонлардан ўрнаш олиш ўрнига шовқин-сурон кўтариша устасим.
Ижтимоий тармоқлар электр таъминоти тизимида мажбурий узилишлар ҳақида олдиндан
берадиган огохлантиришларга қарши турли-туман ҳақорат, фиску фасод ёғдиришлар, кўёп
электр панеллари ўрнатиш орқали таъминотни яхшилашга “сифатсиз панеллар кимларгадир
мажбуран берилаётгани” ҳақидаги тўқима-ю тахминлар орқали қарши чиқиш билан тўлиб-
тошганини кўрасиз.

Лекин айнан электр таъминотидаги муаммолар бугун
вужудга келишининг асл сабаби, туб илдизлари қаерда, де-
ган саволга жавоб излашга оғринишади. Бунинг асл сабаби
юртимида олиб борилаётган ислоҳотлар самарасида кун-
да-кунора иш бошлайтган янгидан янги корхоналар, ийрик
саноат мажмуалари, устига устак аҳоли сонининг ошиши
ўлароқ одамлар янгича яшаш учун кураштаётгани, яны ҳар
бир хонадонда электр ускуналари сони кўпайиб бораётга-
ни унташади.

Эслайлик: Тахиатош иссиқлик электр станцияси иш
бошлаган дavr, яни ўтган асрнинг 60-йилларида Хоразм-
нинг битта туманида кўли билан иккита-учта корхона бўл-
ган. Ҳозир-чи? Ҳатто энг миттуманда ҳам минга яқин
кatta-ю кичик корхоналар ишлаб туриди. Ёки ахолининг
аксари 70-йиллар бошларига келиб телевизор харид қўлган
эди, десак, бўгунги ёшларимиз ишонмайди. Турил руслади-
ги советич, музллатиги ва бошқа электр асбоблари яна ий-
гирма беш-ўттиз ийлардан сунтикечмалга кирганди. Сўнгги
ийллarda эса жаҳоний андозадаги ӯй ҳаммомлари — “Арис-
тон”лар ҳар бир хонадонга кириб борди. Ўйларни электр
энергияси ёрдамида қиздириш “иссиқ пол” усули ҳам кенг
ёйилмоқда. Охирги икки йилда электр кувватлаши орқали

яқиндан бошлаб электр нархи ошганини ҳам унунтманг) маб-
лағини факат электр энергияси учун сарфлаётганини ҳам
инобатга олайлик. Деҳжонҳа ҳисоб-китоб қилсан, фермер-
нинг кўши панеллари учун кетган пули кўпли билан иккита йилда
фермер ўзини қоплаши мумкин. Бу қолган йигирма уч йилда фер-
мер узун электр энергияси учун сарфлаётганини дегани эмасми?

Фермер бўлса бузинг жайдари хомумитимиши эшишиб,
мийигида кулиб қўяди ва шундай этироуз билдиради:
— Биринчидан, бизлар сун насосларини ийл ўики ой
ишлатмаймиз. Қишида кўпли билан уч ҳафта ерлар шўри юви-
лади, баҳор ва ёз ойларида эса кўпроқ ишлатамиз. Ҳисоблаб
кўрсан, уч кун насос ҳайдасак, яна уч кун дам оларкан. Қуёш
панеллари эса “дам олиши”ни билишимайди — узлуксиз электр
токи ишлаб чиқаралади. Ана шу ишлаб чиқарилган токни
биз электр таъминоти идорасига сотамиз. Бу борада шартнома
тозибади.

Демак, фермер сарфлаган харажатни бир йилда коп-
ларкан. Зўр-а?

Ёнгимиздан фаолият юрталаётган “Анвар-Акбар” фер-
мер хўжалиги раҳбари, “Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
пахтакор” Юсуфбой ака Рўзметов гурунг орасида ийлнинг
дастлабки уч ойи, яни деярли қиши мавсумида иккита сув

юрадиган автомобиль, мотоцикллар сони кескин ошиди.

Шўро замонларидан бир ярим мингдан ортиқ сув ҷиқар-
ишнига ошасларни Ҳоразм майдонларини узлуксиз сув билан
таъминлаган, улар асосан дизель ёқилғиси билан ишлаб бўлса,
буғун вилоядаги 32 мингдан ортиқ электр энергиясида
ишладиган сув насослари бор. Яна ҳар иккি одамнинг
бирақда кўн телефони, интернет тезкорлигини таъминлайди-
ган “Вай-фай” тизими, пластик карталардан пул ечишида бе-
миннат хизмат қилаётган банкоматлар... Буларнинг ҳамма-
си катта ҳажмадаги электр энергиясини талаб қилиади.

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан барча ҳудудларда
электр таъминотини яхшилаш учун кўёш, иссиқлик сув
бўйдамида электр хосил қиласидан катта-кичик станциялар
жадал барпо қилинганди. Икки йил олдин Янгиарик туманида
ишлаб бўланган ишлайдиган иссиқлик электр станцияси
вилоядаги электр таъминотининг салкам қирқ фоизини
таъминотидаги юнайтадаги чин маънодаги ҳайётатиди!

...Шубъ маълумотларни бежис кептирилди. Ҳонқалик
фермер Камолиддин Юсупов амалийта ғаттиб өтади. Агарда Камолиддин яхши
нинадан билан бошлаган тажриба кенг ўйилса, вилоядаги
электр таъминотида кескин ўзгаришлар содир бўлади. Бундан на-
факат фермер ё тадбиркорлар, балки жамоатчилик ҳам
мажбурий узилишлар, чекловларни ҳам айнан фермерларга
тўнкашади.

Якнада Ҳоразм вилояти ҳокими Жўрабек Раҳимов
Ҳонқалик туманини келиб, Камолиддин Юсупов кўллаётган
замонавий тажрибани ўрганди. Янгиликнинг “мусбат” то-
монлари кўплигини инобатга олиб, бу тажрибани бошқа
энергияни алоҳида қайд этди. Агарда Камолиддин яхши
нинадан билан бошлаган тажриба кенг ўйилса, вилоядаги
электр таъминотида кескин ўзгаришлар содир бўлади. Бундан на-
факат фермер бўлишида аёни.

Янги арб бошидад, дунёнинг ривожланган давлатлари
аинан шу муаммоларга ёки сифатида мажбурий тажрибани ўрганди. Май ойидан
бошлаб электр энергияси учун сарфлаётган мажбурий тад-
биридан ёки ишлайдиган тажрибани ўрганди. Янгиликнинг “мусбат” то-
монлари кўплигидан инобатга олиб, бу тажрибани бошқа
энергияни алоҳида қайд этди. Агарда Камолиддин яхши
нинадан билан бошлаган тажриба кенг ўйилса, вилоядаги
электр таъминотида кескин ўзгаришлар содир бўлади.

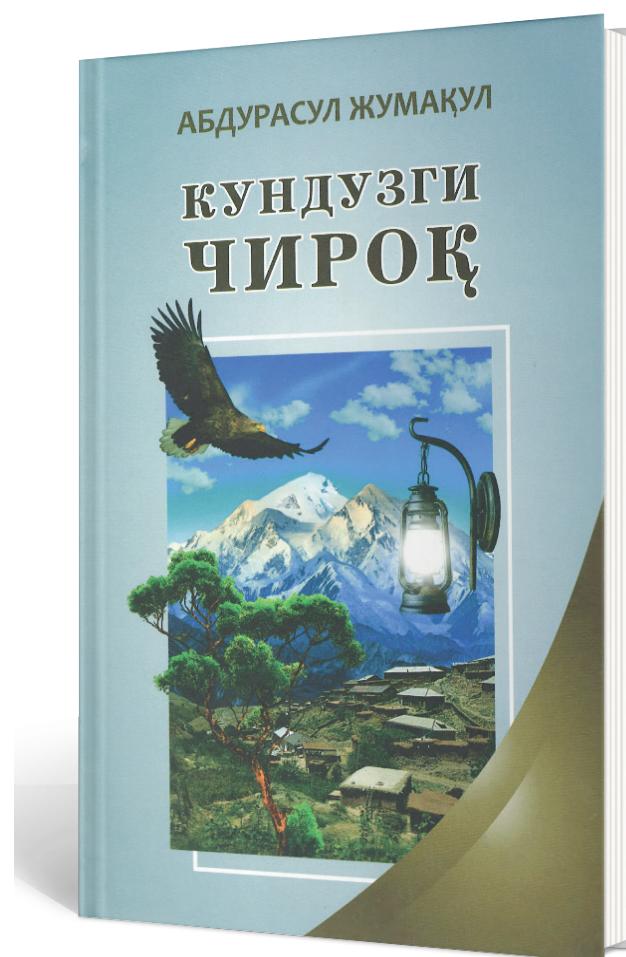
...Катта қизимнинг кўёви банкда ишлайди. Улар ўт-
ган йили уйларига кўёш панел

КИТОБ – АҚЛ-ИДРОККА, ТАФАККУРГА КУЧ-ҚУВВАТ БЕРАДИГАН БЕМІСЛ МАНБА.
ИНСОН ТАФАККУРИ ҲАМИША ФИКРДАН, ЯННИ КИТОБДАН ОЗИҚЛАНАДИ. ШУНДАЙ ТАЛАВ, ШУНДАЙ ЭХТИЁЖ ТУФАЙЛИ БҰЛСА КЕРАК, ҲОЗИРГИ КҮНДА БИР ЙИЛ, БИР ОЙДА ЭМАС, ҲАТТО ҲАР КУНИ ҚҰПЛАВ НАШРИЁТЛАР ТОМОНИДАН ЯНАЯМ ҚҮП КИТОБЛАР НАШР ЭТИЛАДИ.

Мәвезу жиҳатидан ранг-баранг бўлган ушбу тўпламар орасида бадиий-публицистик китоблар сони ва саломги кўп эмас. Чунки бу йўналишида асар ёзиши, матбутода эълон қилиш, кейин китобга киритиш даражасида қайта кўриб чиқиш ҳамда китоб холидаги нашр этиши, сўнг ўқувчига етказиб бериш ўз-ўзидан бўладиган иш эмас-да. Бу муаллифдан катта касбий ва ҳаётйи тажриба, реал воқеаларни фарқлаш, тақослаш ҳамда хулосалар чиқариш малякаси ва табиийи, бадиий истебъод билин бирга ижтиёмий тафаккур булишини, жамиятимиз ҳаётидаги кечатгандан ислоҳотлар, эврилишларни терсан никоҳ билан кузатишни, булаардан ташқари ўзига хос иродада сабр-тоқатни талаб этади.

Ана шундай мезонларга жавоб берадиган салмоқли китоб қўллингизга тушганда, беихтиёр “Хаёт чироклари”, дейсиз.Faafur Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи томонидан таникли публицист ва адид Абдурасул

Жумакулнинг қайта нашр этилган “Кундузги чирок” деб номланган китоби ана шундай самимий эътирофга лойик десак мұлханаға бўлмайди. Бунгача ҳам мұллифиң “Оракка сифмаган гаплар”, “Осимон бешиги”, “Ишк боғи”, “Иллар ва йўллар” сингари шеърий ва публицистик китоблари нашр этилган ва ўз ўқувчиларини топган эди. Эътиборли жиҳати шундаки, “Кундузги чирок” тўпламида ўтқир қалам соҳиби бўлган журналистингин иходи серқирига ва кўламдор эканини бор бўй-басти билан намоён этидиган публицистик мақолалар, сұхбат ҳамда интервьюлар, адабий ўйлар, воқеий ҳикоя ва эсслар жамланган. Китобнинг қайта нашр этилиши ўқувчилар орасида етаришли топгани ва қўлма-қўл ўқилганидан, уни қайта нашр этишига жамоатчилик орасида талаф ҳамда эҳтиёж борлигидан дарак беради. Шубҳасиз, бунисида тўпламга киритилган асарлар тақор сақалланади, материаллар таҳрир қилинади, мақолалар яна пиштилайди.

“Кундузги чирок” китобига “Сўзбоши ўрнида” ёзган таникли адаб, публицист, “Жаҳон адабиёт” журналиниш мұхаррари Аҳмаджон Мелибов “Китобда жамулжам бўлган каттаю кичик барча мақола, сұхбат, эссе ва ҳикояларга инсонин ўзини ўзи ўзғартиришига оид фоя сингидириб юбогиран”, деб таъкидлайди.

Маълумки, ижодкор ўз Ватани, ҳалқининг кувончи ташвиши билан ҳамиша бирга бўлади, қайнот ижтимоий воқеалар ичида яшаб, қалами чархланади, фикри ўтқиравшида, ўзи қаламкаш ва шахс сифатида тобланади. До-

Хаёт чироклари

им бедор ва ҳозиржавоб публицист ҳалқнинг тилига, ҳалқнинг дилига айланади, деб бежиз айтилмайди. Дарҳақиқат, ижодкор – адаб, журналист оддий ҳалқнинг дилидаги, фикридаги кувончу ташвишларни қўғозга тушира олса ёки баралла айта олса, унинг ёзғанлари эътибор ва эътироф топади, ундан битикиларни эл уқиди. Шунчаки юзаки, енгил-елли, олди-коди, ҳашаки нарсаларни одамлар ўқимайди. Бу ҳақда гапирганда, Абдурасул Жумакул кўп йиллардан бўён ҳам матбуот соҳасидаги, ҳам бадиий адабиётда фаол ижод килиб, ҳалқнинг дилидагини айтib келәттган ташаббускор, қатъий принципга эга ижодкорлардан бирига айланганини таъкидлаш ўринилади.

Жамият ҳаёт дөмий, узлуксиз ўзгаришида, янгилашида. Янгиликлар, эврилишлар тараққиётни белгилайди. Тараққиёт ва ривожланиш жараённада эса ҳатоларга йўл кўйилши мумкин. Ҳатолар ҳушёр тортишини ўргатади. Сабоқ беради одамга. Китобдаги “Ораз-умидлар рўёби”, “Янги давр одимлари” каби қатор мақолалардан ўтган йиллarda жамият ҳаётидаги кузатилган ҳато ва камчиликлар, уларни бартараф этиш йўллари, тараққиётнинг кейинги паллала-рида бундай ноҳуҳи ҳолатларни тақорламаслик түғрисида чуқур мулоҳаза юритилади. Масалан, “Ораз-умидлар рўёби” мақоласида: “Баъзида, дейлил, туман миқёсида бўлган бир раҳбар ўзигига қатнайвериб, оддий бир сўрови ёки уни кийнаган муммомга ҳеч бир тайинли жавоб ололмаган, вилюята, сўнг ҳатто республикага мурожаат қылган фуқаро унга ноҳолис ва совуқ муносабатдан ҳафсаласи пир бўлиб, ўз дарди билан ёниб-куйтани, ақалли уни бирор ёшитмаганидан хунони ошганини тасаввур қилинг-а...” деб мулоҳаза юритилади. Дарҳақиқат, кейинги етти йилда жамият ҳаёт ҳар томонлама чуқур янгилаши. Ўтган мавжуд вазиятга ҳақоний баҳо берилди. Давлатимиз раҳбари илгари сурʼон “Халқ рози бўлса, Яратган ҳам биздан рози бўлади”, деган фоя жамият ҳаётининг барча босқичи ва поғонарида Янги Ўзбекистон тараққиётининг негиз-пойдевори бўлди. Мутафаккир шоир ҳазар Алишер Навоийнинг “Одами эрсанг, демагил одами, Ониким, йўк ҳақк ғамидин ғами” деган сатрларида нақадар улкан ҳаётйи ҳикмат, фалсафа мужассам шу ўринда яна бир бор ўз тасдигини топади. Зоро, ҳақиқат ҳамиши кийналади, унга осон эмас, лекин ње қанон ўлмайди. Ҳар ҳолда, “ўлмайди”, деб ишонамиз.

Ёшлар ва таълим соҳалари таҳлил қилинган мақолалар китобда салмоқли ўрion ғенглайди. Барчамизга аёнки, Янги Ўзбекистонда янги тамаддуннинг энг катта бойлик-ҳазинаси келажак ва истиблимиз пойдевори бўлган ўш авлодиди. Ҳар томонлама баркамол ўш авлодни эса мактаб – таълим ва тарбия мұсассасалари вояга етказади. Бу борада: “Аввало, биз бунёд этмоқчи бўлган Учични Ренессансни яратдиган мактабнинг ўзини қандай ҳиким барпо этамиз?”, деган саволни кун тартибига кўйиш ўринли бўлади. Учични Ренессансни барпо этиш учун, аввало, уни яратади оладиган мактабни ва уни бунёд этишига қодир бўлган авлодни вояга етказиши зарурлиги исбот талаб этмайдиган ҳақиқатиди.

Шу боис бугун мұмлакатда ёшлар салоҳиятини ошириш, уларнинг таълим-тарбияси, чуқур илим олиши учун мұносib шарт-шароитлар яратиш борасида тизимили ишлар амалга оширилмоқда. Мұллиф “Ҳаёт ва умр шиддати”, “Юртимизнинг эртаси” сингари мақолаларида: “Шундай экан, энди факат изланиш, юрдан мөхнат қилиши, бундай ёзъоз, имкониятларни оқлай билиш керак, албаттади...” деб булоҳса чиқаради.

Кейинги йилларда адилларда ҳам, китобхонлар орасида ҳам тарихи мавзуларга қизиқиш қуайди. Бу Ватанимиз ва ҳалқимизнинг ўтмишини, буюк аллома ва мутафакkirларимизнинг имлий ва ижодий меросини яқиндан ўрганиши, улufe аждодларимизнинг ибрати ҳаётидан бунгуни кун учун ҳам зарур ҳулосалар чиқариш, ўзликни англани каби, ғоят мұхим сабаб да омиллар билан бевосита боғлиқ. Узоқ ва бой тарихнинг яхши ўрганилган ёки ҳали пухта ўрганилмаган саҳифалари қалам ахлини янги-янги асарлар яратишга ўндайди. “Кундузги чирок” тўпламида ҳам мұллифи тарихий мавзулар тобора кўпроқ қизиқтираётганига гувоҳ бўламиз. Ушбу мақолаларда тарихий мавзуга оид кўлпаб янги мазмунотлар, илмий асосланган далиллар келитирилади. Бу борада, айниқса, “Бетакор мөрс қадри”, “Бибихоним” каби мақолалар эътиборни торади. “Бибихоним” мақоласида мұллиф: “Руи де Клавихо кундагига элчиларни бир куни Сароймұлхоним ўз сарорадасида қабул қилиб, уларга ўзининг ноёб бисотларини намоий эттанини завқ-шавқ билан ёзди” деб таъкидлайди. Кетлирилишича, кўпни кўрган элчиларни лол килинган нарсаларнинг энг ғаройиби: “Бибихонимнинг олтин дарахти эди. Руи де Клавихо дарахти одан бўйича, пояси эса одамнинг сонича келишини ятади. Айниқса, дарахтнинг барглари, новдалари, мевалари шунаقا нағис ишланган эдик, бундан ҳайратланмай илож ўйк, дейди. Бундан ташқари, дарахт шоҳларида олтин күшталар бўлиб, ҳар би-

ришага ургу берилади. Мұллиф бу борадаги атрофича мулоҳазаларига давлатимиз раҳбарининг: “Халқимиз эртага эмас, узоқ келажакда эмас, бугун яхши яшаши керак”, деган фикрлари билан яқин ясайди.

Кейинги уч-тўрт йилда дунёга бало-қазодек ёйилган пандемия маданият ва санъат, илм-фан ҳамда адабиёт ка-би соҳаларда узига хос ва ёрқин изолидир. Ҳалқимиз эртага эмас, узоқ келажакда эмас, бугун яхши яшаши керак.

Ватанимиз, ҳалқимиз тарихини, содда килиб айтганда, ўмариш, ўғирлашга уринишлар ҳамиша бўлган. Ҳақиқий воқеаларни бузуб кўрсатишга ҳаракатлар бир томон бўла-са, иккенин тарафадан тарихий обидалар, қимматбаҳо тарихий ашёлар ўғирлаш кетилган. Масалан, мақолада кетлирилишича, ўтган асрнинг йигирманчи йиллари нюхоясида, анироғи, 1927 йили ҳам Бибихоним қабри очилган. Бармоғидаги қимматбаҳо узукни ечиб олишининг иложи булмаганидан кейин, узук бармоқ билан “синдиріб” олиб кетилган. Қабрга кўйилган бошқа қимматбаҳо буюмлар ҳам талончилар томонидан ўғирланган.

Юрган – дарё, дейдилар. Ижодкор саёҳатларга чиқиши, янги одамларни, ўзга юртларни кўриши керак. Шунда унинг фикри, кечинмалари янгилашиб, тераңлашиб боради. Шу манзуда саёҳатномалар, сафар хотиралари китобнинг кatta қисмими ташкил этиади. Масалан, “Туташ томирлар диёрига сафар” мақоласи Ҳиндистон сафаридан ҳикоя кўлса, “Тожикистон таассуротлари” мақоласида иккى бирордада ҳали, ўтасидаги дўстлик алоқалари бугунга кунда давлат раҳбарларининг ташаббуси билан изчил рашуидаги ҳақиқатни сўзлайди. Келажакда таракқиёт учун фоят мұхим аҳамият касб этидагин энергия ва сув манбалари иккى мактабларни юртасидаги яхши кўшиничилик алоқаларини янада кучайтиришига хизмат қилишини фактлар, далиллар ва ҳаётйи ҳулосалар асосида исботлайди.

Она ўргта, жонажон Ватанга ҳамда мөхнаткаш ҳалқнинг тумшуғида қимматбаҳо тошлар, ёқут, олмос, феруза нур сочарди, деб таърифлайди. Амир Темур вафотидан кейин мана шундай бебоҳо санъат мўъжизалари ҳам изисиз йўк бўлиб кетган. Борларини ҳам кейинги бир ярим асрлик мустамлака даврида Москва, Санкт-Петербург музейларига, кўп қисмими эса “буюк оға”лар ўз шахсий хазиналарига турилган йўллар билан ўғирлаш кетишган...”

Шундай кейин юнайтилган ҳаётни юртасидан оғирлаб кетди. Таникли шоирлар Азим Суон, Сайдулла Ҳаким, тўғрисиз журналист Курбон Эшматор айнижидан кечик шоирларни юртасидан оғирлаб кетди. Таникли “Шоирлик – Яратганинг улкан ҳикмати”, “Шарқираб саби қаби оққаним ростдири” ҳамда “Олмосдек кескир сўзи” мақолаларида ижод кори ўзини авж пардага кўтарилигандага ногоҳ узилган ана шу уч ижодкорнинг ҳаётни ва фоалиятни ҳақида сўз беради, уларнинг милим адабиётимиз калеварса, журналистика изоги кўшган ўзига хос хиссаси хуусида мулоҳаза юритилади. “Инсон борки, ҳеч ким этга кетсан деганин кўрмайсан. Ҳар кимнинг ҳам умри узун блеск, албатта. Лекин ҳаётда юз ёздан ошиб ҳам бирорга жоғирилган, бирор ёруғ изолидир. Ҳалқимиз эртага эмас, узоқ келажакда эмас, бугун яхши яшаши керак”, дейсиз.

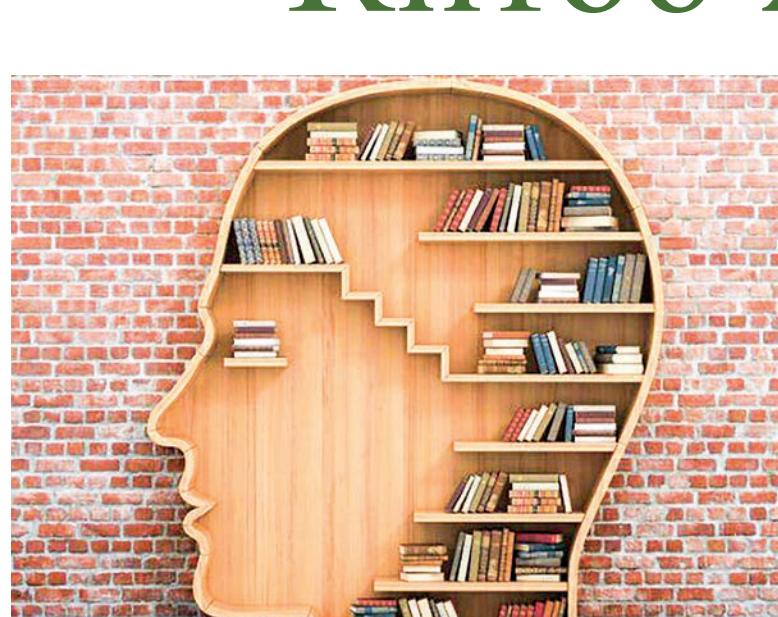
Дунё – мўъжизалар макони. Бу дунё нималарнидир олиб кетиладиган жой эмас... Китобдаги воқеий ҳикоялардан ана шундай ўқинчи хулоса келиб чиқади. Уларни Она ёди, Она хотираси мавзуси бирлаштиради. “Онам”, “Қўшини”, “Магнитофон”, “Чакки”, “Нутиллаган ваъда”, “Армон” каби ҳикояларнинг барчasi бир-бирдан тасъирли бўлб, ўқувчиликнинг қалбини титратади. Ушбу туркм қат-қатига синган ўқинч, согин туйғуларни билан атолкини деб ўтиришади. Ҳалқимизнинг “Дунёнинг ишлари” қиссасини ёдга солади, уларнинг орасида ажиг бир ҳамоҳанглини кўрасиз...

Юнон доинишиди Диоген кундуз куни чирок кўтариб юрди, ундан: “Нима излаб юрибисиз?” деб сурошади. “Одам излајпман”, деган экан. Таникли адаб, публицист Абдурасул Жумакулнинг “Кундузги чирок” китобида яхши оладилар, симмий, содда, вижданли, имони бутун одамлар “ҳаёт чироклари” деб таърифланади. Яхшияни, улар бор экан. Шаллар-да, Ўйғоқ сўзини – Виждан сўзини айтади. Наврӯз, Хотира ва қадрла кунини ўзга оладигандар... Ўзининг топ манфаатларидан бир қадам нарини кўрмайдиган қалби ва акли сўқир каснинг эл-юрги учун, одамлар учун кундурдириб, ёнб сўз сўнгидаги ишларни ўзга оладигандар...

Ўқувчи қалбida ҳаяжон ва хиссийт қўзғайдиган, ён-атрофда рўй берадиган воқеалар мөҳиятни, ўз ҳаёт мазмунини бир кур таҳлил қилишга ҳамда холис баҳо берадиган. Ҳалқимизнинг “Кундузги чирок” китоби синчков китобхоннинг чуқур ва симмий меҳрига сазовор бўлади, деб ишонамиз.

Салим АШУР,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган журналист

Китоб ҳақида қизиқарли фактлар

– Аёллар эркакларга қараганда кўп (68 %) китоб сотиб оладилар.

</div

УЛУФ ИЖОДКОРГА МУНОСИБ ЁДГОРЛИК

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА МИЛЛИЙ ЭСТРАДА САНЬАТИ АСОСЧИСИ, ЎЗБЕКИСТОН
ХАЛҚ АРТИСТИ БОТИР ЗОКИРОВ ҲАЙКАЛИ ОЧИЛДИ. ШУ МУНОСАБАТ БИЛАН
ЎТКАЗИЛГАН ТАДВИРДА ПРЕЗИДЕНТ ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ ИШТИРОК ЭТИБ, САНЬАТ
МУХЛИСЛАРИНИ ҚИЗГИН ТАБРИКЛАДИ.

- Бугун ўзига хос санъат ва маданият байрами. Ушбу қувончи воқеа билан сиз азизларни, раҳматли
Ботир Зокировнинг яқинлари ҳамда муҳлисларини, бу-
тун ҳалқимизни самимий муборакбод этаман, - деди
Президент.

Ботир Зокиров 1936 йили санъаткорлар оиласида туғилиб, вояж етган. 29 ёшида Ўзбекистон ҳалқ артисти увонига сазовор бўлган. 2000 йили “Буюк ҳизматлари учун” 2021 йили эса “Эл-юрт ҳурмати” орденлари билан мукофотланган.

Давлатимиз раҳбари хонанданинг беназир истеъодда инсоний фазилатларини эътироф этиди.

Ботир Зокиров жуда киска - 49 йил умр кўрган. Лекин шу йиллар давомида ўзидан ранг-баранг ва бой ижодий мерос қолдирган. Унинг сехри овози юртимиздаги ҳар бир хонадонга кириб бориб, ҳалқимиз қалбидан, санъати-
мизнинг олтин фонидан жой олган. Дунёнинг маданият пойтахтлари ўзбек санъатини зўр мудафакият билан намойиш этган.

Хонанда 1955 йили, айни кучга тўлган пайтида оғир дардга йўлиқади. Бир неча марта жарроҳлик амалиётла-
рини бошидан ўтказади. Шифокорлар унга кўшик айтишини

тақиқлаб қўяди. Лекин шу аҳволда ҳам ижоддан, куйлаш-
дан тўхтамайди.

Ботир Зокиров умр бўйи янгиликка интилиб яшади.
Шарқ фольклори ва замонавий эстрада санъатини уйғун-
лаштириб, “Миозик ҳол” ижодий ҳамоасини ташкил эт-
ган, хонанда ва композитор сифатида кўплаб истеъодли ёшларга устозлиқ қўлди. Республикаизда хизмат кўрсат-
ган “Ялла” ансамблининг ташкил топлишида Ботир Зоки-
ровнинг хизматлари бекиёсdir.

Буюк санъаткорнинг сўнмас хотирасини эъзозлаш,
ижодий меросини ўрганиш бўйича кўп ишлар қилинмоқда.
Хусусан, Президент қарорига кўра, 2021 йили Ботир Зоки-
ровнинг 85 йиллик таваллуд айёми кенг нишонланди. Улуг
ҳоғиз номидаги миллий муроҷаот тасвис этиди. У ҳақда илмий ва бадиий асрлар, ҳужжатли фильм ҳамда спек-
такллар яраттиди. Яқинда Ботир Зокировнинг хотира ке-
часи мамлакатимиз жамоатчилиги ҳамда хорижий давлат-
лардан ташриф бўйрган атоқли санъаткорлар иштирокида катта шодиёна қўлиниди.

Ботир Зокиров таҳсил олган Ўзбекистон давлат кон-
серваторияси жойлашган кўчага у кишининг табаррок но-
ми берилди. Ушбу консерватория хузуринда Ботир Зокиров

номидаги миллий эстрада санъати институти барпо этилди. Энди бу ерда ҳайкал ўрнатилиши мажмууга янада кўрк бағишилади.

- Бу ҳайкал Ботир Зокиров хотирасимга ўрнатилган
рамзий бир тимсолидир. Айни пайтда Янги Ўзбекистонда
маданият, санъатни равнақ топтириш йўлида олиб бораёт-
ган барча ислоҳотларимиз ва уларнинг амалий натижалари
бу улуг ижодкорга энг муносиб ёдгорлик бўлади, - деди
давлатимиз раҳбари.

Ботир Зокиров ижодий феномени миллий санъати-

миз тарихида бутун бир даврони ташкил этиши таъкидлан-
ди. Унинг бир меросини чукур ўрганиш ва ҳалқа ётказиш
ишлиарни давом этириш максадида Вазирлар Мажкамасига алоҳида қарор тайёрлаш топширилди. Унда Тошкент
шахрида санъаткорнинг мемориал музейини барпо этиш,
естрада санъати бўйича Ботир Зокиров номидаги ҳалқа-
ро кўрик-тандов ҳамда талабалар учун давлат стипендияси
хорижий этиш, бадиий фильм яратиш, Миллий эстрада сим-
фоник оркестри фаoliyatiyini ҳар томонлами кўллаб-куват-
ватлаш каби вазифалар кўзда тутилади.

Уни севши лозим

БОТИР ЗОКИРОВ ТҮФРИСИДА ЭЪТИРОФЛАР

Ботир Навоий ва унинг асрлари ҳақида билганларини, отасидан эшитганларини кўп гапи-
рар, доим қўлида ШОИРнинг бирор асари бўларди. У Мажнун образига ёшлигидан чексиз мухаб-
бат қўйган эди. Ўн тўрт ёшида “Мажнун” деб атalgan картина чизди... Мажнуннинг синик чехраси,
ҳасратли кўллари юракни эзб юборади...

Бу картина Ботирнинг илк автопортрети дейиш мумкин.

Анвар Максудов

У ўзига ёқмаган, юрагини жизиллатмаган қўшиқни айтмасди. Агар қўшик ёмон чиқса, “ҳо-
шим” бўлиб қолибди-ку, Икром ака”, дерди кулиб... Ботирни Москвада жуда севишиш, орзиқиб
кутишар ва унга катта санъаткор деб қарашарди. Афсуски, уни ўзимизда тушунадигандар, қўнг-
лига, дардига қулқол соладигандар ўйқ ҳисоби эди. У ҳеч қаён санъатни тушунмаган маънан саёз
амалдорлар олдида эгимади. Ботир ҳавас қуллар даражада ҳар жиҳатдан мард эди...

Икром Акбаров

Ботир Зокиров мудафакиятининг ўзига хос сири: у соҳта ҳақрамонликни ўйламаган. Ҳеч
қаён партия ва комсомолни, “халқлар доҳийси”ни мадҳ этувчи мадҳиялар кўйламаган, сарой қў-
шиқиши бўлмаган. Унинг санъатни шахси каби сиёсий юклардан озод эди. Ботирнинг қўшиқларидаги
мазмун, оҳанг, ижро ягона мақсад – энг эзгу туйғулар ва фикрларни ўйғотига қаратилганди.

“Маро-бибус”да қатла олиб кетилаётган ҳақрамон севгилисидан сўнгти бўсани сўрайти...
зоҳирдан фохисли. Аммо Ботирнинг ижросида умидсизлик йўқ, уни тинглай турб, инсон руҳининг
мангулигига яна бир бор имон келтирасиз.

Фотима Шарипова

Боламнинг сал ўжарроқ ва тортичоқ феъли бор эди. Охирги касал бўлганида дори олишга
пули қолмабди. Тортиниб, ҳеч қайсимида айтмаган. Сезиб қолиб пенсияни этиб бердим. Ӯшанда
да жуда хижолат бўлди болагинам... Мен Ботиржонимнинг концертларига киролмасдим. Унинг
ноласига юрагим дош беролмайди...

Шоҳиста ая

Ботирда саҳнага чиқши билан зални ўзига сеҳрлаб олиш қобилияти кучли эди. У қўшиқни
образга кириб кўйларди. Унинг ўртамиёна, саёз қўшиқлари йўқ ҳисоб. Ботир чинакам буюк санъ-
аткор. Бунақаси кайтиб туйғilmайдi. У ўзбек ҳалқининг катта қалбли фарзанди, юксак истеъоддод ва
маданият эгаси эди. Ботир кетиб гўё Тошкент ҳам, Ўзбекистон ҳам ҳувиллаб қолганга ўхшайди...

Тамарахоним

У майда-чўйда гапларга парво ҳам қилмас, улуғ-улуг минбарлардан эшитадиган мақтобларга
ҳам бепарво эди. Аммо бир жиҳати барча фазилату ўзига хосликларидан устун: энг чигал мум-
малор ҳақида гапирайтганда ҳам қандайдир паришибон экани сезилиб турарди...

Бир эмас – бир неча одамга ўхшар, бир неча истеъоддорларга насиб этиши мумкин бўлган
қобилиятга эга шахс эдики, кўнгли тусанган томонгага назарини қаратар – бу йўриғда бағоят эркин-
озод инсон эди.

У сиймога ҳаёлан боқсам – боққим келаверади: ҳа, ундан улуғларнинг, ҳатто сифатлари ҳақи-
да ҳам муҳокама юритиши ортиқадек туюлади. Уларни кузатиш лозим, ҳамсұхбат бўлиш лозим,
севиш лозим ва Аллоҳ таоло шундан сараларни да яратиб қўйганига шуқруна демак лозим.

Шукур Холмирзаев

Таҳрир ҳайъати:

MUASSIS: TADBIRKORLAR VA ISHBILARMONLAR HARAKATI –
O'ZBEKISTON LIBERAL-DEMOKRATIK PARTIYASI

XXI ast

Таҳрир ҳайъати:

Актам ХАИТОВ
Бахтиёр ЯКУБОВ
Мавлуда ХўЖАЕВА

Дилшод ШОУМАРОВ
Сирожиддин САЙЙИД
Акшагул ТУЛЕГЕНОВА

Нодир ЖУМАЕВ
Шуҳрат АСЛОНОВ
Насимжон АЛИМОВ

Бош муҳаррир
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Таҳрирят манзили:
Тошкент шаҳри
Нуқса қўчаси 734-й.

электрон почта:
xxi_ast@mail.uz
xxi_ast@mail.ru

Телефонлар:

кабулхона –
71 215-63-80
(тел./факс).

Обуна ва реклама
бўлими –
71 255-68-50.

“XXI ast” ижтимоий-сиёсий газетаси
Ўзбекистон Матбуат ва ахборот
агентлиги (хозирги Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси ҳурузида Ахборот ва
оммий коммуникациялар агентлигига) 2011 йил
14 июнда 0009-реками билан рўйхатдан ўтказилган.

“Шарқ” нашириёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида ноп этиди.

Корхона манзили:

Тошкент шаҳри Буюк Турон қўчаси 41-й.
Газета оғсети сулиди, А-2 формати
босиди. Ҳажми – 3 босма табоб.

Буюрта раками: Г – 545
Адади: 4900
Баҳси келишилган нархда.
Топширилди – 19:45

Газета таҳрирят көлгөйлар тақриз
қўлини майди ва муаллифларга
қайтарилмайди.

“XXI ast”дан олинган маълумотларга манба
сифатида газета номи кўрсатилиши шарт.

Муаллифлар фикри таҳрирят нуқтаи
назаридан фарқ қилиши мумкин.

Газета таҳрирят компютер
марказида терилди.

Сахифаларни:

Маъруфжон Раҳмонов

ISSN 2181-497X
9772181497009
НАШР КЎРСАТКИЧИ: 406
123456

Навбатчи муҳаррир:
Абдулла ЧИМИРЗАЕВ